

Testamentsarv

Viktige bidrag i kampen mot kreft

KREFTFORENINGEN

Innhold

- 3 Ditt testament – en investering i fremtiden
- 4 Dette går pengene til
- 6 Hvem arver deg når du er gått bort?
- 12 Slik setter du opp et testament
- 14 Oppbevaring, endring og tilbakekalling
- 16 Eksempel på testament
- 17 Dette bør du tenke på hvis du skal sette opp testament selv
- 18 Hva gjør vi når Kreftforeningen arver?
- 22 Ordliste

Testamentsarv
er utgitt av Kreftforeningen.

Opplag: 5. opplag, januar 2016 **Grafisk Design:** Fuel Express
Foto: NTB scanpix **Illustrasjon:** Slektstreet (s. 6), Oslo byfogdembete
Trykk: Printinform

KREFTFORENINGEN

Ditt testament – en investering i fremtiden.

Kreftforeningen er en frivillig landsdekkende organisasjon. Vårt arbeid finansieres med innsamlede midler – med lite offentlig støtte. Dette betyr at vi er helt avhengig av befolkningens tillit og giverglede for å drive arbeidet mot kreftsykdommene videre.

Kreft angår alle. Vi kjenner alle noen som er berørt, enten direkte eller indirekte. Nå overlever to av tre. Målet er at enda flere skal overleve. Til det trengs mer forskning og nye behandlingsformer. Ved å tilgodese Kreftforeningen i ditt testament kan du hjelpe oss med å nå dette målet raskere.

Testamentsarv er en viktig inntektskilde for Kreftforeningen, og et viktig bidrag i kampen mot kreft. Kreftforeningen er en av de største bidragsyterne til kreftforskning i Norge. Vi er landets ledende frivillige organisasjon i kreftarbeidet og bidrar i tillegg til målrettet innsats innen omsorg, forebygging og informasjon. Du kan lese mer på vår nettside kreftforeningen.no

Vi er svært takknemlige for alle dem som velger å tilgodese Kreftforeningen i sitt testament. Dersom du ønsker å gi en gave til vårt arbeid, kan du være helt sikker på at den blir godt mottatt og ivaretatt. Du kan lese mer om dette i denne brosjyren. Våre advokater kan besvare spørsmål omkring opprettelse av testament, og eventuelt hjelpe deg videre.

Alle gaver er et kjærkomment bidrag og skaper håp for dem som kommer etter deg.

Med vennlig hilsen
Kreftforeningen

Dette går pengene til. Din gave hjelper oss å gjøre flere friske. Kreftforeningen får lite offentlig støtte. Som frivillig organisasjon er vårt arbeid basert blant annet på den økonomiske støtten som privatpersoner gir gjennom arv og gaver.

Pengene går dit de skal

Kreftforeningen er medlem av Innsamlingskontrollen. Dette er en offentlig godkjent stiftelse som ivaretar givernes interesser. Stiftelsen kontrollerer at utgiftene våre holdes på et forsvarlig nivå i forhold til inntektene, og at vi til enhver tid betryggende følger regelverket for innsamlede midler.

Dette går pengene til

Forskning

Forskning nytter. Resultatet er at to av tre nå overlever kreft. Kreftforeningen finansierer en betydelig andel av kreftforskningen i Norge, og er den største ikke-offentlige finansieringskilden til kreftforskning. Kreftforskning gir økt kunnskap, som fører til stadig bedre diagnostisering, behandling, pleie og omsorg. Dette gir økt overlevelse og bedre helse for den som lever med sin sykdom. Forskning gir håp for fremtiden.

Omsorg

For Kreftforeningen er omsorg et stort innsatsområde, noe som betyr viktig hjelp og støtte til kreftrammede og deres pårørende over hele landet. Vi er tilgjengelig for alle som har behov for våre tjenester. På bakgrunn av lang erfaring vet vi hvilke utfordringer og problemer som møter kreftpasienter og deres pårørende og nærstående. Utfordringen kan være å mestre en ny hverdag – og vi stiller opp.

Internasjonalt arbeid

Kreftforeningen er aktiv på flere arenaer for å synliggjøre den globale kreftutfordringen. Tobakk er den enkeltfaktoren som forårsaker flest krefttilfeller. Tobakksforebygging står derfor sentralt i vårt internasjonale arbeid, og vi støtter prosjekter i Afrika og Nordvest-Russland.

Aktiv pådriver

Kreftforeningens påvirkningsarbeid skal sikre kreftpasienter best mulig behandling, resultere i bedre levekår og livskvalitet samt sikre og videreutvikle rettighetene til kreftrammede og deres pårørende.

Som frivillig organisasjon er vi en aktiv pådriver og helsepolitisk aktør. Vi tar initiativ overfor myndighetene på grunn av et økende kreftproblem og for å bedre situasjonen for kreftpasienter.

Forebygging

Å forebygge kreft er et viktig innsatsområde for Kreftforeningen. Hvert tredje krefttilfelle skyldes levevaner. Bruk av tobakk, overvekt, usunt kosthold, fysisk inaktivitet og for mye sol og solarium øker risikoen for å få kreft. Vi arbeider for at det skal være enkelt å ta sunne valg.

Les mer om våre fem innsatsområder på kreftforeningen.no.

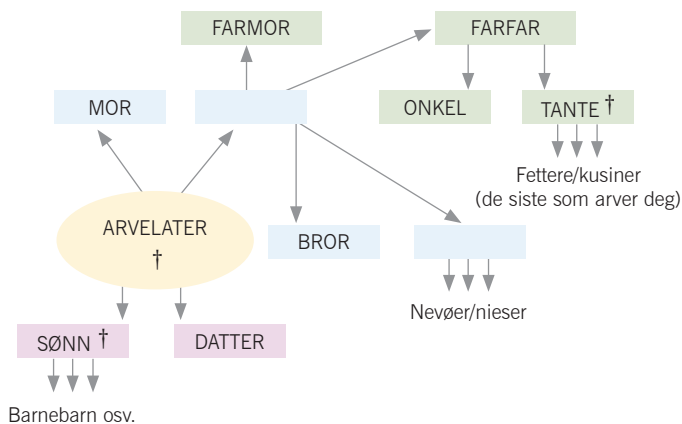
Hvem arver deg når du er gått bort? I denne brosjyren informerer vi om de viktigste reglene ved arv og skifte. En kortfattet veiledning som denne kan likevel ikke omfatte alle de spørsmål som kan reise seg i forbindelse med arv og skifte. Derfor er du velkommen til å ta kontakt med Kreftforeningens juridiske seksjon hvis du har spørsmål om arv og skifte.

Arveloven har klare regler for hvem som er dine slektsarvinger. Man kan imidlertid forandre lovens fordeling av arven ved å skrive testament.

For den som har ektefelle eller livsarvinger (dvs. direkte etterkommere som barn, barnebarn osv.), har loven begrensninger for hvor mye man kan bestemme over ved testament. Se nærmere på side 8 om hva du kan bestemme over i ditt testament.

Den som er ugift og ikke har livsarvinger, kan testamentere over hele sin formue til den man vil, både til personer og organisasjoner.

Dersom du ikke skriver testament, bestemmer arveloven hvordan arven etter deg skal fordeles mellom dine slektninger. Nedenfor ser du hvordan arverekkefølgen er bestemt i arveloven (dersom du har ektefelle eller samboer er det i tillegg egne regler om arv til disse):

Som du ser, deler loven inn arvingene i et klassesystem. Første arvegangsklasse er livsarvinger, dvs. barn, barnebarn osv. Dette er markert med rosa. Annen klasse er din mor og far, bror og søster, markert med blått. Så kommer dine besteforeldre i tredje klasse, markert med grønt.

Lovens system er slik at første arvegangsklasse arver først. Hvis du ikke har barn/ barnebarn osv., er det andre arvegangsklasse som arver, dvs. dine foreldre. Dersom dine foreldre har gått bort, er det søsknene dine, eller deres barn eller barnebarn, som får arven. Om du ikke har søsken/nieser/nevøer, går arven et trinn opp til dine besteforeldre, og videre til dine tanter og onkler og deres barn.

Fettere og kusiner er de siste som arver deg. Har du ikke fettere/kusiner eller nærmere slekt (eventuelt ektefelle), går arven automatisk til frivillig virksomhet til fordel for barn og unge, hvis du ikke skriver testament.

Hva kan du bestemme i testamentet?

Reglene om testament og hvor mye du kan bestemme over, gjelder bare formue og eiendeler som skal fordeles etter din død. Så lenge du lever, er hovedregelen at du kan gi bort det du vil. Dette gjelder også hvis du har ektefelle og livsarvinger. Den som sitter i uskifte, kan imidlertid ikke gi bort fast eiendom eller uforholdsmessig mye av formuen.

Det er kun hvis du har ektefelle eller livsarvinger (barn/barnebarn) at det gjelder begrensninger for hvor mye du kan testamentere over. Barn og ektefeller er gitt en sterkere rett til arv enn andre slektsarvinger, gjennom regler om ektefellers rett til minstearv og barns rett til pliktdelsarv. Deres arv kan i liten grad begrenses i testamentet. Se nærmere om dette nedenfor.

Ulike familiesituasjoner

Ugift uten barn

Er du ugift og ikke har barn, står du helt fritt til å testamentere slik du selv ønsker. Hvis du ikke skriver testament, fordeles arven til dine slektsarvinger i tråd med arvelovens regler. Se nærmere om dette på side 6.

Gift uten barn

Hvor mye din ektefelle arver, avhenger av hvilke slektsarvinger du etterlater deg. Er dine nærmeste slektninger foreldre/søsken/søskens barn, har din ektefelle krav på halvparten av den formuen du etterlater deg. Gjennom testament kan du da bestemme over den andre halvparten. Hvis du ikke skriver testament, går halvparten av formuen til ektefellen din, og den andre halvparten til dine slektninger med arverett.

Ektefellen din har likevel alltid krav på en lovbestemt minste arv. Minste arven tilsvarer seks ganger folketrygdens grunnbeløp.

Er dine nærmeste slektninger besteforeldre/ tanter/onkler/kusiner/fettere (såkalt tredje arvegangsklasse), arver ektefellen din alt du etterlater deg.

Grunnbeløpet endres hvert år, og fra 1. mai 2015 er grunnbeløpet 90 068 kroner.

Gift med barn

Er du gift og har barn, har du begrenset rett til å bestemme over din formue i testamentet. Ektefellen din har krav på minste arv på fire ganger grunnbeløpet eller én firedel av formuen. I tillegg har barna krav på pliktdels arv på til sammen to tredeler av formuen. Dette betyr at det kun er én tolvdel igjen av formuen det kan testamenteres over.

Dersom du ønsker å råde over det du har mulighet til, kan du f.eks. bestemme at «alt jeg kan råde over i henhold til arveloven», skal tilfalle en person eller en organisasjon. De som har en stor formue, kan likevel begrense pliktdels arven til hvert barn til en million kroner fra hver av foreldrene.

Gjenlevende ektefelle som sitter i uskiftet bo, eller som har overtatt etter gjensidig testament

Hvis du sitter i uskifte, kan du ved testament bestemme over den del som etter loven skulle ha gått til egne slektsarvinger. Vanligvis er det halvparten av hele uskifteboet når det ikke er livsarvinger.

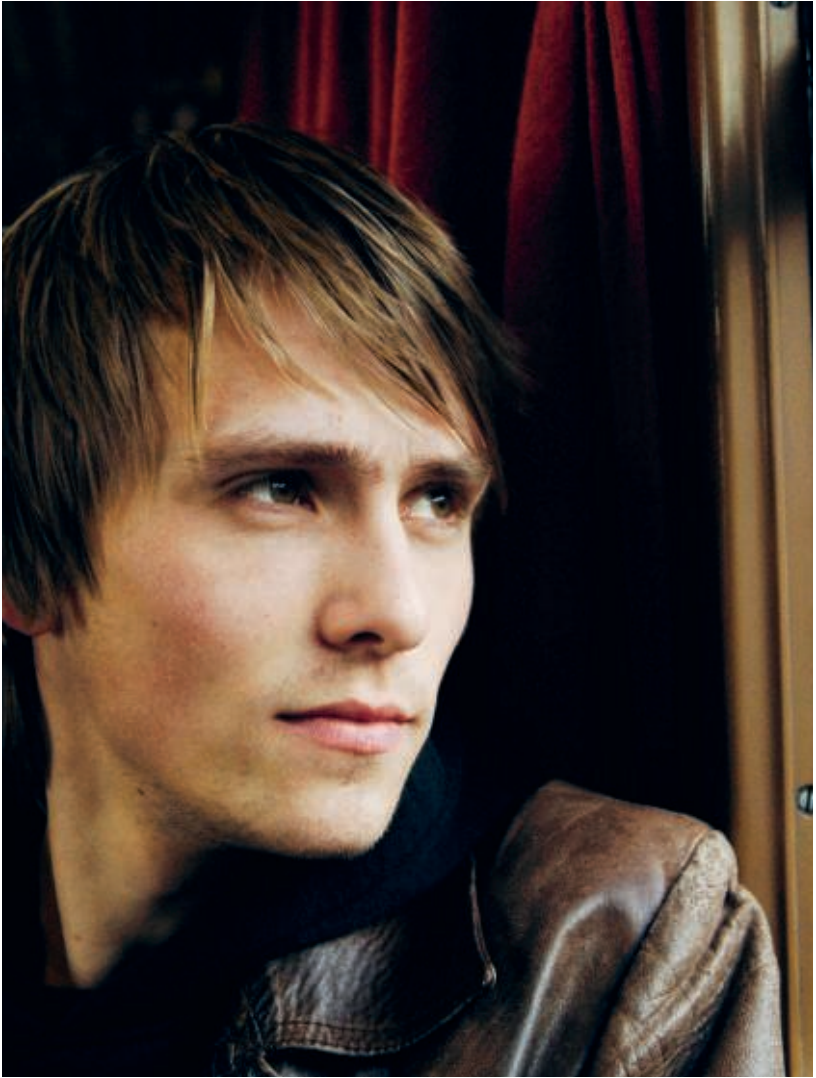
Hvis du har overtatt etter et gjensidig testament, avhenger det av det gjensidige testamentets ordlyd om du kan og eventuelt hva du kan, bestemme i et nytt testament.

Samboere med felles barn

Samboere med felles barn har lovbestemt rett til arv og rett til å sitte i uskifte med bestemte eiendeler som har vært til fellesbruk. Den lovbestemte arven er på fire ganger grunnbeløpet. Samboere kan i testament begrense rettighetene eller utvide disse rettighetene. Ved begrensning av disse rettighetene må samboeren varsles skriftlig om testamentet.

Samboere uten felles barn, men med særkullsbarn

Samboere som ikke har felles barn, har ingen lovbestemt arverett etter hverandre. I disse tilfellene vil den som har særkullsbarn, ha en begrenset rett til å opprette testament. Testamentet kan ikke krenke barnas pliktdels arv (som er to tredeler). Dersom du har vært samboende i fem år eller mer, utvides adgangen til å opprette testament slik at den andre kan gis rett til en arv på opptil fire ganger

grunnbeløpet. Denne arven går foran særkullsbarnas pliktdelsarv hvis boet ikke er stort nok til å dekke begge deler.

Samboere uten barn

De som ikke har barn, står fritt til å testamentere slik de selv ønsker. Samboere som sitter i uskifte etter tidligere avdød ektefelle, eller som har overtatt etter et gjensidig testament, anbefales å få bistand av advokat ved opprettelse av testament.

Slik setter du opp et testament. Det er ikke et krav om hjelp fra advokat for å sette opp et testament, men det er en del lovbestemte formkrav som må følges for at testamentet skal være gyldig. Ofte kan det være fornuftig å få hjelp av en advokat.

Disse formkravene må følges for at testamentet skal være gyldig:

1. Testamentet må være skriftlig.
2. Den som oppretter testamentet (testator), må skrive under på testamentet, eller bekrefte sin signatur, med to vitner til stede. Hvis testator ikke er fysisk i stand til å undetegne selv, kan dette skje med såkalt «påholden penn».
3. Vitnene må være over 18 år og myndige.
4. Vitnene må undertegne testamentet mens testator og begge vitnene er til stede samtidig.
5. Vitnene må vite at det er et testament, men de trenger ikke kjenne til innholdet i testamentet.
6. Vitnene eller vitnenes familie må ikke være tilgodesett i testamentet.
7. Vitnene må ikke ha et tjeneste-forhold hos en person eller institusjon/ organisasjon som er tilgodesett i testamentet.

Dette bør tas med i testamentet

Nedenfor er det en del punkter som det kan være fornuftig å ta med i testamentet. Dette gjelder særlig punkt 1 til 4.

1. Testamentet bør dateres. Hvis det er flere testamenter med motstridende innhold, vil det siste testamentet legges til grunn. Hvis det ikke er motstrid mellom flere testamenter, gjelder bestemmelsene i alle.
2. De som har opprettet testament tidligere og skriver nytt testament, bør skrive klart at tidligere testament tilbakekalles dersom det bare er det siste testamentet som skal gjelde.
3. Testators fødselsnummer bør være med i testamentet, for tingrettene bruker fødselsnummeret i sitt testamentsregister. Se nærmere om oppbevaring av testament på side 14.
4. Vitnene bør bekrefte at det er et testament, og at testator skrev testamentet av fri vilje og var ved sans og samling. I tillegg bør vitnenes fødselsdato og adresse opplyses slik av det er mulig å finne vitnene dersom det blir behov for det.
5. Bestemmelser om gravlegat eller andre ønsker knyttet til gravferd/gravsted, kan tas med i testamentet. Hvis du har bestemte ønsker om gravferden eller gravstedet, er det også fornuftig å informere dine nærmeste om hva dine ønsker er.
6. Det kan i testamentet bestemmes at arven skal være mottakers særeie.
7. Hvis en person er arving, er det fornuftig å ha med hva som skal skje dersom vedkommende dør før testator.
8. Dersom et testament ikke omfatter alle verdier, vil slektsarvingene arve det som er til «rest». Ved å fordele hele formuen i brøker, f.eks. én tredel til hver arving eller ved å bestemme at en bestemt person/organisasjon skal arve det som er til rest, sikrer man at hele formuen fordeles gjennom testamentet.
9. Hvis to personer skriver et gjensidig testament til fordel for hverandre og samtidig bestemmer hvem som skal arve når begge er borte, er det fornuftig å skrive om den lengstlevende skal ha eller ikke skal ha rett til å forandre på bestemmelsene i det gjensidige testamentet.

Oppbevaring, endring og tilbakekalling av testament. For å være sikker på at testamentet legges til grunn ved arveoppgjøret, er det viktig å sikre at testamentet blir funnet etter dødsfallet. Den beste måten å sikre dette på er å levere inn originaltestamentet til nærmeste tingrett (domstol).

Tingretten gir en kvittering på at testamentet er innlevert. Det er et gebyr på kr 688,- for oppbevaring av testamentet. Testamentet blir registrert i et landsdekkende register. Tingretten gir ikke ut informasjon om et testament er innlevert, så lenge den som har innlevert testamentet lever. Det er med andre ord helt opp til en selv om man har lyst til å fortelle om testamentet.

Etter et dødsfall undersøker tingretten om det er innlevert et testament til oppbevaring. Hvis det finnes testament etter avdøde, gir tingretten beskjed om testamentet til dem som er tilgodesett i testamentet.

Endring og tilbakekalling av testament

Testament kan endres ved nytt testament eller tilbakekalles. Dette gjelder selv om testamentet er innlevert til tingretten for oppbevaring. Da er det fornuftig å hente ut det gamle testamentet fra tingretten og innlevere det nye. Det er de samme formkravene som gjelder for endring eller tilbakekalling som for opprettelsen av testamentet, se side 12. Hvis du skriver et nytt testament, kan du skrive at tidligere testamentet tilbakekalles hvis du ønsker at det kun er det siste testamentet som skal gjelde. Samtidig kan du da ødelegge det tidligere testamentet, f.eks. brenne det opp.

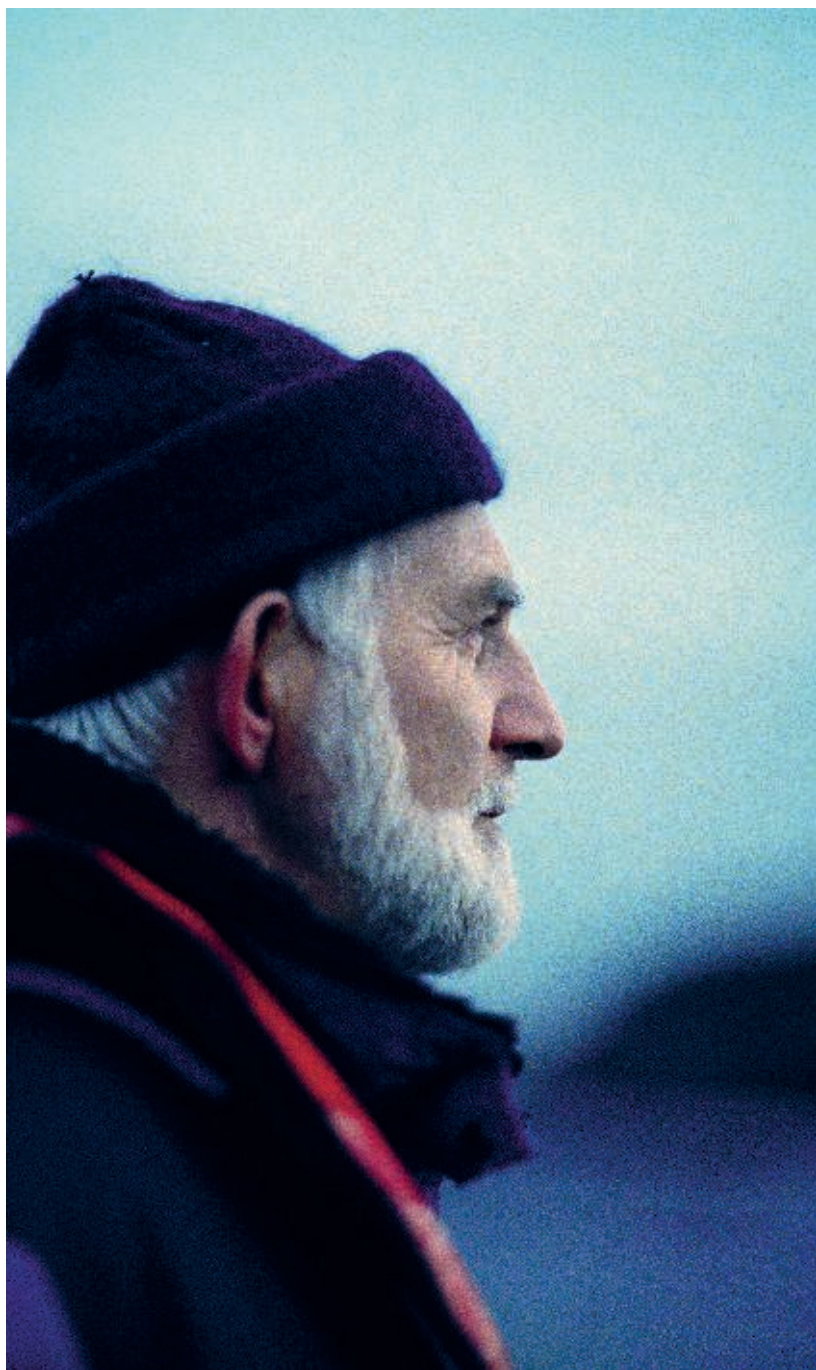
Hvis du har overtatt boet etter avdød ektefelle etter gjensidig testament som bestemmer hvordan arven skal fordeles når begge er borte, kan det ligge hindringer i det gjensidige testamentet for din adgang til å opprette nytt testament.

Må jeg ha hjelp av advokat for å sette opp testament?

Hvis du skal skrive et helt enkelt testament og det ikke er kompliserte arveforhold, trenger du ikke advokat. Da trenger du kun å følge det som står på side 12 og 13.

Dersom du har livsarvinger (barn/barnebarn), ektefelle, sitter i uskiftet bo eller har overtatt boet etter avdød ektefelle etter gjensidig testament, anbefaler vi å få bistand fra advokat.

Eksempel på testament

TESTAMENT

Jeg, NN, fnr. 010101 12345, som **er ugift**¹ og som ikke har **livsarvinger**², bestemmer med dette at mine eiendeler skal fordeles slik ved min død:

Min bolig, i X-veien i Y-by, med gnr. xxx og bnr. xxx i Q kommune med **innbo og løsøre**³, skal tilfalle **min nevø, GG, født 01.01.2000**⁴.

Etter at utgifter til **begravelse, gravlegat og full festetid**⁵ samt øvrige utgifter er dekket, skal **resten av det jeg etterlater meg**⁶, som kontanter, verdipapirer, inntestående på bankkonti og øvrige verdier, tilfalle (navn på person / navn på organisasjon.)

Er min nevø død før meg, skal dette deles likt mellom (**hans livsarvinger / navn på andre personer / navn på organisasjon**)⁷.

Tidligere testament tilbakekalles med dette⁸.

Sted....., dato.....

.....
Navn

Undertegnede vitner bekrefter at dette testament i dag, mens vi begge var til stede samtidig, ble undertegnet av NN (sett inn navnet på den som oppretter testament). Vi underskriver etter testators ønske og mens han/hun selv er til stede, likesom vi bekrefter at han/hun er ved sans og samling. Vi er begge over 18 år⁹.

Sted....., dato.....

.....
Underskrift

.....
Underskrift

.....
Navn med store bokstaver

.....
Navn med store bokstaver

.....
Adresse

.....
Adresse

.....
Fødselsdato

.....
Fødselsdato

Dette bør du tenke på hvis du skal sette opp testament selv. Det er alltid viktig å passe på at testamentet blir klart formulert, helt i tråd med dine ønsker og i samsvar med reglene i arveloven. Hvis du skal skrive testament selv, uten hjelp fra advokat, er det noen opplysninger som er nyttig å ha med i testamentet.

1. **Ugift:** Sivilstand (gift/ugift/skilt) eller om du sitter i uskifte eller har overtatt etter gjensidig testament, har betydning for hvor mye du kan råde over i testament, og dette bør stå i testamentet.
2. **Livsarvinger:** Det bør opplyses i testamentet om du har livsarvinger, dvs. barn/ barnebarn eller oldebarn, samt deres navn og adresse.
3. **Innbo og løssøre:** Hvis du ønsker at en bestemt person eller flere bestemte personer skal arve ditt innbo og løssøre, så skriv dette i testamentet.
4. **Arvinger:** Navn og fødselsdato/fødselsnummer til den som skal arve deg, gjør det lettere for domstolen å finne rett person når den skal informere om testamentet. Hvis du ønsker å tilgodese en organisasjon, er det bra å skrive organisasjonenes navn og adresse.
5. **Begravelse, gravlegat:** Har du ønske om stell av graven gjennom et gravlegat, kan dette tas med i testamentet. Ønsker om begravelsen er det fornuftig å fortelle dine nærstående om.
6. **Sluttbestemmelser:** Ved å ta med denne formuleringen; «resten av det jeg etterlater meg» sikrer du at alt du eier fordeles gjennom testamentet. Ved å fordele kun bestemte eiendeler, f.eks. hus, hytte, bankkonto, vil det du eventuelt har i tillegg til dette, fordeles mellom dine slektninger etter arvelovens regler.
7. **Hvis en arving dør:** Hvis den du har tilgodesett dør før deg, kan du bestemme hvem som skal arve deg istedenfor denne personen.
8. **Tidligere testament:** Har du satt opp testament tidligere, bør det stå tydelig om dette testamentet fortsatt skal gjelde eller ikke.
9. **Vitner og krav til opprettelsen av testamentet:** Hvem som kan være vitne på testamentet, og andre formkrav kan du lese om på side 12. Det er svært viktig at både du og de to vitnene er til stede samtidig når dere alle tre signerer testamentet.

Hva gjør vi når Kreftforeningen arver? Det er hvert år mange som tilgodeser vårt arbeid for kreftsaken. Kreftforeningen er meget takknemlig for den viktige økonomiske støtten dette gir til kampen mot kreft.

Kreftforeningen er fritatt for dokumentavgift ved tinglysing av arvet eiendom og er fritatt for inntektsskatt f.eks. av renteinntekter og aksjevinster. Hele arven kommer derfor kreftsaken til gode.

Egne advokater og erfarne bobehandlere

Kreftforeningen har erfarne bobehandlere og ansatte advokater som foretar hele bobehandlingen. Dette sparer Kreftforeningen for betydelige kostnader til eksterne advokater.

Vår klare rettesnor når vi gjør opp boet, er å være lojal mot testators ønsker nedfelt i testamentet samt å gjøre opp boet på en respektfull måte. Vi sørger alltid for at alle utgifter blir betalt, og at gravminnet er sikret med gravstein, blomster og stell av graven for hele gravens festetid, hvis ikke testator selv har bestemt noe annet.

Hvis avdøde ikke har bestemt noe annet i sitt testament, blir arven omsatt til penger som kan brukes til innsatsen mot kreft. Dette gjøres ved å selge eiendom, aksjer, innbo og lignende på det åpne markedet til høystbydende. Nedenfor står det mer detaljert hva vi gjør med de ulike verdiene.

Hva skjer med faste eiendommer som bolig, hytte og tomt?

Hvis ikke testamentet har klare føringer for hvordan bolig, hytte eller annen fast eiendom skal selges, innhenter vi alltid takst og selger eiendommen på vanlig måte til høystbydende. I enkelte deler av landet har vi egne megleravtaler med gunstig pris. Der vi ikke har det, innhenter vi tilbud fra flere meglerforetak.

Dersom testamentet har egne bestemmelser for hvordan en eiendom skal selges, følger vi alltid disse bestemmelsene med mindre det er umulig, f.eks. på grunn av lovbestemmelser.

Hva gjør vi med biler, båter og andre større verdigjenstander?

Når Kreftforeningen arver biler, båter eller andre kostbare gjenstander, innhenter vi en prisvurdering og selger det til best mulig pris på den måten som er mest hensiktsmessig.

Hva gjør vi med innbo og løsøre/personlige eiendeler?

Testamentets ordlyd er også vår rettesnor når det gjelder innbo og løsøre. Når alt er testamentert til Kreftforeningen, gjør vi det vi kan for at arven blir omgjort til penger, dersom avdøde ikke har bestemt noe annet. Vi sørger alltid for rydding og vasking i avdødes bolig.

I noen tilfelle oppstår det tvil om hva avdøde ønsket vi skulle gjøre med innbo og personlige eiendeler. Vi er imøtekommende overfor pårørende som ønsker å få innbo eller personlige eiendeler med affeksjonsverdi, hvis vi har klare holdpunkter for at dette er i tråd med avdødes ønsker. Det er likevel alltid en fordel hvis testamentet er helt tydelig med hensyn til hvordan innbo og personlige eiendeler skal håndteres og fordeles.

Hva gjør vi med aksjer, verdipapir og bankkonti?

Bankkonti blir oppgjort og pengene overført til en egen bankkonto for boet. Aksjer og verdipapirer blir som hovedregel solgt og pengene overført til boets konto. Kreftforeningen er fritatt for å betale inntektsskatt, og det blir derfor ingen gevinstbeskatning ved salg av verdipapirer.

Hva gjør vi med gravsted og gravlegat?

Hvis testamentet har bestemmelser om gravsted og gravlegat, sørger vi selvsagt alltid for å oppfylle det som er bestemt. I de tilfeller hvor testamentet ikke har bestemmelser om dette, sørger vi alltid for betaling av festeavgift for full festetid, samt gravlegat slik at gravstedet blir stelt og beplantet i hele fredningstiden. Festetiden er vanligvis 20 år.

Kan arven øremerkes?

Du kan selv bestemme hva arven skal brukes til. For å sikre at arven går til best mulig formål og ikke blir stående ubrukt, er det imidlertid en fordel at formålet ikke er for avgrenset slik at det blir vanskelig å finne gode nok prosjekter.

Hvis du for eksempel ønsker at arven skal gå til kreftforskning, anbefaler vi at arven kun øremerkes «kreftforskning».

Ordliste

Arvegangsklasse: Arvelovens inndeling og prioritering av slektslinjer. Det betyr at første arvegangsklasse arver før andre arvegangsklasse, og andre arvegangsklasse arver før tredje. Første arvegangsklasse er livsarvinger, dvs. barn/ barnebarn/oldebarn. Andre arvegangsklasse er foreldrelinjen. Tredje arvegangsklasse er besteforeldrelinjen.

Arvelater: Arvelater er den avdøde som etterlater seg verdier.

Arvelodd: Arvelodd brukes på arven når en arving arver en andel (en brøk), f.eks. en halvpart, en firedel av formuen.

Folketrygdens grunnbeløp: Folketrygdens grunnbeløp (G) fastsettes hvert år av Stortinget.

Særkullsbarn: Barn som en har med en annen person enn sin ektefelle eller samboer.

Livsarving: Livsarvinger er arvelovens benevnelse for alle som nedstammer fra arvelateren selv, dvs. barn, barnebarn, oldebarn.

Pliktdelelsv: Livsarvingers (barns/barnebarns) rett til arv, som arvelater ikke kan testamentere til andre.

Festetid: Fredningstiden til en grav er på 20 år.

Gravlegat: Gravferdsetaten/kirkevergen steller graven mot betaling av gravlegat.

Minstearv: Ektefellens rett på minimumsarv før det blir noe arv til andre arvinger.

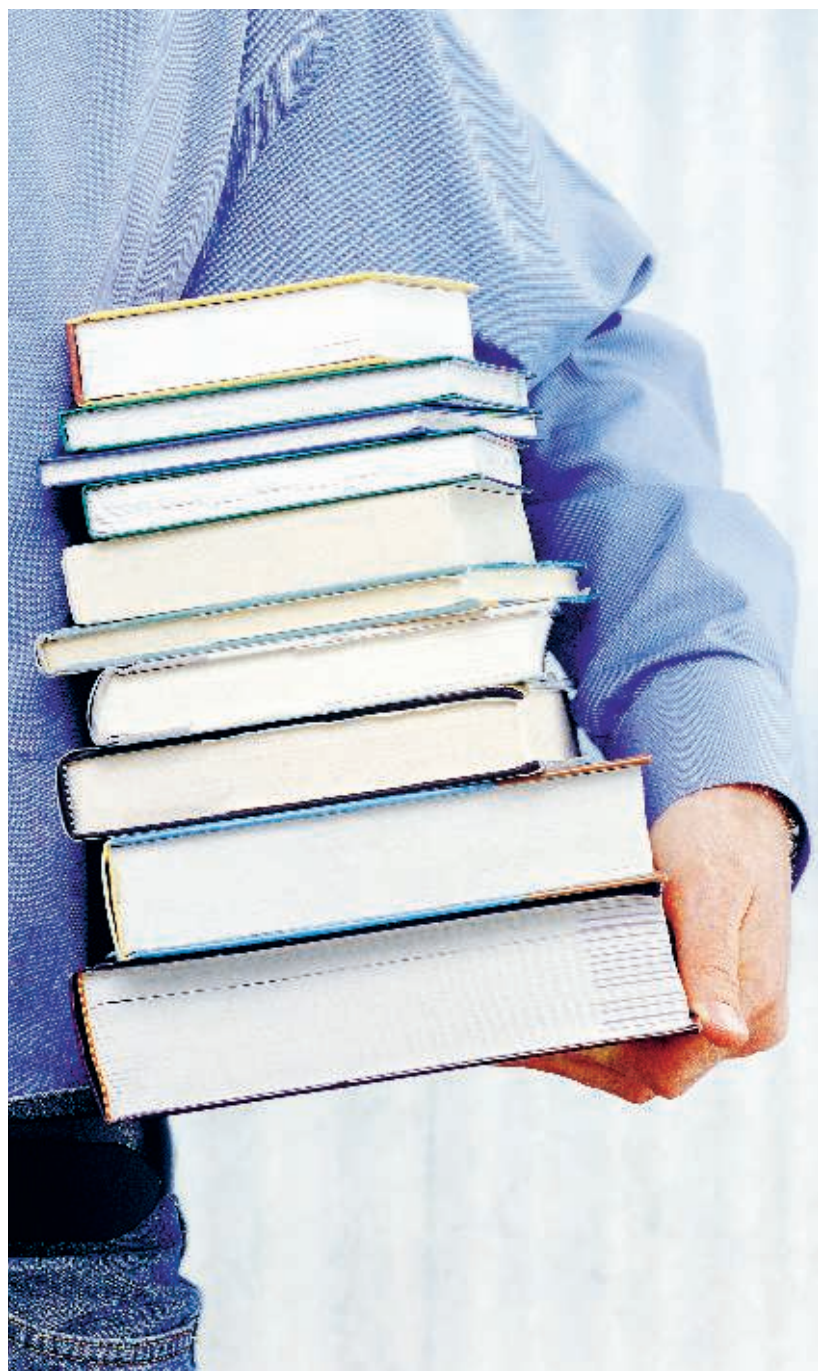
Legatar: Legatar er en som skal arve en bestemt gjenstand eller et bestemt beløp.

Loddeier: Loddeier er en som skal arve en bestemt brøk eller andel av formuen, f.eks. en halvpart, en firedel.

Uskifte: En av hovedreglene i arveloven er at en enke eller enkemann har rett til å sitte i uskifte. Det betyr i praksis at arv ikke fordeles før den siste ektefellen dør eller eventuelt gifter seg igjen. Men hvis den ektefellen som dør har barn fra tidligere forhold (særkullsbarn), gjelder ikke hovedregelen om uskifte. Særkullsbarna kan da kreve å få sin arv med en gang, eller de kan samtykke til at lengstlevende ektefelle sitter i uskifte. Samboere med felles barn kan sitte i uskifte med felles bolig og innbo.

Testator: Den som har skrevet testamentet.

Kreftforeningen er en av de største bruker- og interesseorganisasjonene i Norge. I 2015 hadde organisasjonen 113 000 medlemmer, 25 000 frivillige og 190 medarbeidere som med sitt engasjement skaper gjennomslag for kreftsaken.

Kreftforeningens formål er å arbeide for å forebygge og bekjempe kreft samt bedre livskvaliteten for pasienter og pårørende. Kreftforeningen er en viktig samfunnsaktør. Gjennom forskning og forebygging, informasjon, støtte, rådgivning og politisk arbeid bekjemper vi kreft lokalt, nasjonalt og globalt.

Lurer du på noe om kreft? Besøk kreftforeningen.no

På kreftforeningen.no på nett og mobil finner du oppdatert informasjon om kreftformer, behandling, tilbud og rettigheter samt forebygging og forskning.

Kan vi hjelpe deg?

Kreftforeningen har forskjellige tilbud til kreftrammede og pårørende over hele landet. Ønsker du å snakke eller chatte direkte med en fagperson, kan du kontakte Kreftlinjen på 800 57 338 eller chatte via kreftlinjen.no. Her treffer du spesialsykepleiere, jurister og sosionomer som kan hjelpe deg med å se nye muligheter. Fra vår nettside kan du også bestille brosjyrer og faktaark eller søke om økonomiske støtteordninger.

Kreftforeningen har et nært samarbeid med flere pasient- og likepersonsorganisasjoner som representerer kreftrammede og pårørende. Her finner du et bredt tilbud med blant annet faglige og sosiale samlinger, kurs og konferanser.

Foreningene har også et godt organisert likepersonsarbeid der tanken er at det kan gi håp og hjelp å snakke med en som har erfaring med å være kreftsyk eller som pårørende til en kreftsyk.

Vardesenteret

Kreftforeningen har i samarbeid med flere universitetssykehus etablert Vardesentre for å gi kreftrammede og pårørende et tilbud om helhetlig kreftomsorg. Vardesentrene finnes nå flere steder i landet. Les mer på vardesenteret.no.

Kreftforeningens tilbud rundt om i landet

Vi har kontorer i flere byer. Her organiseres ulike tilbud: Tromsø, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Hamar, Tønsberg og Oslo. For nærmere informasjon, se kreftforeningen.no eller ring 07877.

Vil du være med og bidra?

Bli medlem eller benytt deg av våre ulike givermuligheter. Send MEDLEM til 2277 (305,-) eller gå inn på kreftforeningen.no

KREFTFORENINGEN

Kreftforeningen, Postboks 4 Sentrum, 0101 Oslo, kreftforeningen.no
Telefon: 07877, E-post: post@kreftforeningen.no